

Strömstads Historieförening

Årgång 28 • Nummer 155 • December 2023

Ingrid Sundemar

1945 – 2023

Det är med djup sorg vi tagit emot beskedet att Ingrid har gått bort. För Strömstads Historieförening är förlusten mycket stor. Ingrid var i många år styrelsemedlem i SHF och tillika föreningens kassör. Det var en uppgift som hon skötte med stor bravur. Ordning och reda på resultatrapporter och budgetar. Aldrig en anmärkning från revisorerna.

Med högröstad Ystadsdialekt visste man direkt när Ingrid var i närheten. Vilket var bra när man ville ha reda på någon fråga om SHF:s ekonomi, redovisningar eller adressregister. Hon kunde snabbt lämna besked. Genom sin akademiska examen i matematik/systemvetenskap och tidigare sysselsättningar i olika företag som systemerare blev hon en värdefull tillgång i föreningens datorfrågor.

Vi känner henne alla när hon plikttroget tillsammans med maken Åke satt i entrén till Folkets Hus och ordnade med inträde till våra månadsmöten. Alltid med glada välkomnande ord till medlemmarna. Föreningens uppskattning av Ingrid visade sig bl a genom att hon tilldelades utmärkelsen "Årets SHF-are" år 2017.

Även på familjeplanet var Ingrid en älskad och omsorgsfull person. Kanske särskilt mot barnbarnen som hon aktade högt. Hon missade aldrig en bemarkelsedag eller andra viktiga datum och då ofta med egenhändiga gåvor. Hon var utomordentligt duktig i stickning, sömnad och känsla för att

hitta personliga hälsningar.

Bland andra hennes förmågor var bokläsning. Hon var en av de flitigaste besökarna på stadsbiblioteket och närmast slukade sina låneböcker.

Nu hoppas vi att Ingrid får frid i sin himmel och lyssnar vi extra noga kan vi nog höra hennes klara sydsvenska dialekt.

Tack Ingrid för allt du var och gav!

*Styrelsen för Strömstads
Historieförening genom
Åke Svanberg*

Ulf Hansson 1965-2022

Stipendieutdelning 8 december

Snart är det dags att för första gången dela ut det nyinstiftade stipendiet ”Ulf Hanssons minne”.

Det blir på gymnasiet Nobeldag den 8 december då pristagaren får ta emot 3000 kr samt diplom och blommor. Stipendiet skall bli årligen återkommande och har skapats genom medel från SHF, enskilda medlemmar och välvilliga sponsorer. Det är elever på gymnasiet som utses för de speciella ”Nobelprisen”.

På SHF:s hemsida och i kommande tidning presenterar vi årets prisvinnare i kategorin ”Historiepriset”.

Text: Åke Svanberg

SHF för tio år sedan

I SHF-tidningen nr.103 år 2013,då vi fortfarande bara tryckte i svart-vitt ,skrev vi bl a:

- Strömstad under 1:a världskriget. Telegrafan var första plats att besättas av landstormen vid krigsutbrottet.
- Historisk artikel om brandkatastrofen 19 juli 1920. Flera hundra personer förlorade sina hem.
- SHF på resa i spritsmugglarnas spår.
- Språkspalten botaniserar i numera okända skodonet galoscher.
- Stellan Håkansson/Kristina Aronsson om resa till Patagonien, Chile.
- Profilen denna gång var Jörgen Hartvigsson.
- Historisk bild om vargavintern 1917 med infrusna fartyg.

Text: Åke som spanat i läggen

Strömstads
Historieförening
nummer 155, årgång 28,
December 2023.
Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Åke Svanberg, Rolf Lindqvist,
Stefan Kihlberg, Åke Sundemar,

www.historieforeningen.se
www.facebook.com/historieforeningen

Foto omslag: Arkiv Strömstads museum.

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84
Papper 130 gr silk

Styrelsen

Ordförande
Sonia Svensson
070-2135220
svenssonsonia@gmail.com

Vice Ordförande
Åke Svanberg, 0705-933701
crosspoint@telia.com

Sekreterare

Maud Pelas, 073-918 31 81
maud.pelas@gmail.com

Kassör Bo Tängefjord
070-268 48 38
bo.tangefjord@telia.com

Ledamöter

Stefan Kihlberg, Kristina Bengtsson,
Valeria Linc, Erland Lundqvist och
Håkan Särebörn

Suppleanter

Jan Smith och Tomas Andersson

Medlemsavgift

195 kr för år 2023 BG. 5371-5389

465 Medlemmar

Nya medlemmar

Eva Pehrsson Strömstad

Häst och vagn med vattentunna på Carlsgatan.

Från slask och sopor till rent vatten

Vattnet hämtades i grunda brunnar, slaskvattnet slängdes ut på gatan, avfallet i Strömsån eller i havet. Mycket har under årens lopp hänt med sophantering, vatten- och avloppssystem. Det klargjorde Margareta Nordström på månads-mötet i september.

Hon började intressera sig för denna del av Strömstads historia när hon arbetade med Ekoparken och fick hjälp av Ulf Hansson med att hitta dokument i museets samlingar.

Vattnet hämtades till en början från grävda brunnar, en del så grunda som en meter, eller från vattensam-

lingar i bergen.

Från 1800-talet finns 18 källor dokumenterade, varav den vid Lokstallet och på Laholmen främst tillgodosåg fartygens behov.

Brunnarna fanns på båda sidor om Strömsån och det var viktigt att hämta på den egna sidan.

-Det var strikt. Man höll sig på sin sida, berättade Margareta Nordström och visade ett foto på en vattenhämtare som bar fyra kannor med hjälp av sitt ok. Att bära vattnet var en tungt arbete.

Alfred ”med läret” backade häst och vagn en bit ned i Strömsvattnet och hämtade vatten till bagerierna.

Vattenkvalitén påverkades på många sätt, av alla djur som fanns staden, allt från

höns till kor, av utedassen och slaskvattnet.

Kungligt krav

Satsningen på Lejonkällan på Surbrunn och kurortsverksamhet ledde till krav på förbättringar. När kronprinsen, sedermera Oscar I, var på besök förklarade han att det inte går an att slänga slask och sopor hur som helst om Strömstad ville vara en kurort.

-Det var ord och inga visor. Men folk slängde i smyg. På 1860-talet kom krav på att rensa brunnar oftare och på att inte skölja tvätt vid brunnar. En tvättflotte ovanför dåtidens Hjälpbro och stentrappor ned mot Strömsån erbjöd nya alternativ.

Allt fler badgäster hittade

Kvinnor och barn samlade vid en av brunnarna i Strömstad.

till Strömstad och sommartid var det de som i första hand fick dricka brunnsvattnet. Ortsborna fick oftast hålla till godo med sjövattnet.

Tillgång till en diamantborr innebar ett lyft. Nu kunde brunnar djupborras, bland annat den vid gods-magasinet. En ny brunn kom att kallas diamantbrunnen.

På 1910-talet kom propäer om vatten- och avloppsledning. De första började byggas 1921.

-Man kunde teckna sig för att få ledningarna in i huset, ungefär som vid dagens fiberutbyggnad, sa Margareta Nordström.

Ett vattentorn byggdes, det finns för övrigt kvar inuti dagens från 1958 utvidgade torn, och vattnet från Strömsvattnet renades genom sandfilter.

-Effektivt, men sjövattnet smakade bedrövligt.

Himmelskt gott

1974 blev Färingen ny vattentäkt.

-Vi fick så gott vatten. En himmelsvid skillnad! Vattenkvalitén har efterhand förbättrats ännu mer, bland annat genom fler filter.

Avloppshanteringen har också förbättrats avsevärt, från att först ha släppts ut orenat.

Då var det ett bestyr att hålla undan bajskorvar från kallbadhusets bassänger vid Laholmen. Avloppsutsläpp fanns helt nära.

1969 kom krav på att alla kommuner skulle ha reningsverk. Strömstads första stod klart några år senare. Reningen har sedan förbättrats allteftersom, med bland annat kväverening och vassbäddar. Slammets kvalitet har också blivit så bra att det nu kan användas i jordbruk.

Kompostering

Även sophanteringen har ändrats mycket under årens lopp. Soptipparna flyttades efterhand allt längre från centrum. När förslag om nya platser stoppades av protester byggdes en stor

komposteringsanläggning på Österröd. Avfallet sorterades inte alls. Komposteringen blev ett fiasko med dålig lukt och en kompost av tvivelaktig kvalitet.

Senare satsningar på sortering av avfallet har bland annat lett till att matavfall nu skickas till Borås och omvandlas till biogas, gödsel och vegetabilisk diesel. -Det är skönt att utvecklingen gått framåt, även om allt ännu inte är perfekt, summerade Margareta

Margareta Nordström avslutade sitt föredrag om avfallshantering med att dela ut trattar för insamling av fett.

Nordström och avslutade sitt föredrag med att dela ut trattar för insamling av flytande fett från hushåll. -Det är jätteproblem med fett som sätter igen ledningarna, förklarade hon.

Text: Ann-Katrin Eklund

Foto: Stefan Kihlberg och Strömstads museum.

Solveig Gerdin-Ericson och Britt-Mari Bernemalm detaljstuderar bilder från valfångstarbetet.

Valfångst drog många besökare

Under september månad visades SHF:s utställning om valfångstarbetare på stadsbiblioteket i Strömstad.

På stora skärmar hade vi monterat bilder och kartor som dokumenterade livet för många bohuslänningar som tog hyra på norska valfångstfartyg som opererade i det antarktiska havsområdet under första hälften av 1900-talet. Utställningen blev populär bland strömstadsborna.

- Vi hade under månaden många besökare som annars inte brukar besöka

Mycket folk kom till öppningen av utställningen och besökare fortsatte att komma in under hela september.

biblioteket, berättar Linda Oderbrant, en av de i personalen som hjälpte till att ta emot intresserade.

Livet ombord i samband med valjakten samt fritidssysselsättningar under de årslånga vistelserna i Antarktis finns dokumenterade i bilder och privata brev

hem till Sverige. Arbetet var hårt och slitsamt men gav också bättre löner än hemmavid.

Biblioteket hade i anslutning till utställningen ställt fram en speciell monter där man hade samlat litteratur om Antarktis och valfångsten.

Hela materialet om valfångstarbetet finns nu samlat och magasinerat hos Historieföreningen och därför är det möjligt att kunna visa utställningen även i framtiden.

Text och foto: Åke Svanberg

Historiska böcker

Nils Modig är medlem i vår förening men framför allt en intressant författare.

Nils har som sjöofficer en gedigen kunskap om livet till havs och dessutom en forskarsjäl, där nyfikenheten på vår historia inte sätter några gränser. Det resulterade i utgivningen av Strömstad – Gränsstad i ofred och krig, vars omfattande research gav nya trådar att nysta på.

Nils Modig

Flottans manskap kom till stor del från Bohuslän. En naturlig fråga för Nils var då, vilka var dessa män och under vilka villkor levde de. Svaret på den frågan ger han i boken Båtsmän i Bo-

huslän. Under tiden hade ett annat ämne legat och grott. Varför var brittiska flottan i svenska farvatten och varför var Östersjön så viktig för britterna under de seglande skeppens tid? Hur hade engelsmännen på olika sätt ingripit i svenska krig och konflikter? För britterna börjar "The Baltic" vid Skagen, så boken "Brittiska flottan i Östersjön" omfattar även Västkusten och Västerhavet. Nils säger att det blir säkert fler böcker för man vet ju aldrig vad som kan dyka upp och fånga intresset och det ser vi verkligen fram mot.

Text: Åke Sundemar

*God Jul
& Gott Nytt År*

Dockan i Kebab

Plattformsbygget 1974-1976

- Strömstad ett klondike

Upptäckten av olja i den norska sektorn av Nordsjön år 1969 blev inledningen till en industriell revolution, som kom att få betydande inverkan på Strömstads kommun.

Det var för världen en omvälvande tid, där OPEC, de oljeexporterande ländernas organisation nationaliserade sin olja och drastiskt ökade priset, vilket ledde till oljekrisen 1973.

Oljefyndet i Nordsjön blev därmed en förhoppning om en lugnare marknad och prioriterad industrisektor.

I början av 1970-talet byggdes den första oljeplattformen. Det var den så kallade Ekofisktanken, som byggdes av den franska firman DORIS i samarbete med en norsk entreprenör.

Det stora svenska byggföretaget Skanska såg här en möjlighet till en framtida marknad och började sondera möjligheter att bygga liknande konstruktioner. Man fann snart att den enda plats i Sverige med erforderligt vattendjup fanns i norra Bohuslän vid Kålvik, där Skandinaviska elverk tidigare planerat ett oljekraftverk. Skanska köpte då erforderlig mark och fick därmed tillgång till ett läge med mer än 60 meters djup nära land.

Den aktuella plattformens bottenplatta krävde en torrdocka med ett vattendjup av 10 meter och en diameter på över 100 meter. Skanska undersökte ett antal platser från Dynekilen till Rossö och föreslog slutligen en byggarbetsplats i Hällestrand. Detta läge vi-

sade sig emellertid inte godtagbart från miljösynpunkt. Skanska presenterade då en helt ny idé om att bygga en båthamn i Kecalviken, som initialt skulle fungera som en byggplats för bottenplattan.

På Frigg-fältet i Nordsjön inträffade vid denna tid en olycka, där en oljeplattform totalhavererade under installationen. Tiden var knapp och snabba beslut krävdes för att få fram en ny. Skanska hade ju varit förutseende och därmed skaffat sig handlingsberedskap, vilket gjorde att kontrakt snabbt kunde skrivas under.

Rekordsnabb beslutsprocess

År 1971 gav regeringen ut en rapport SOU 1971:75 ,

Är det någon i SHF som känner igen byggarbetarna? Hör gärna av er till redaktionen.

Fysisk riksplanering, vilken omfattade hela Sverige. Rapporten utpekade Norra Bohusläns kustområde med särskilda restriktioner mot tung industri. Ett tillstånd för etableringen i Kålvik skulle därmed inte bara kräva ett beslut av Regeringen utan Regeringen var dessutom tvingad att anmäla beslutet till Sveriges Riksdag.

Den norska beställaren krävde byggstart inom 6 månader och en färdig plattform 15 månader senare. All erfarenhet av svensk byråkrati talade för att den tidsramen inte var möjlig att uppfylla. Men det omöjliga blev möjligt i Strömstad.

Strömstads kommun hade

inte tid att hantera lokaliseringsfrågan med Länsstyrelsen utan tog direktkontakt med Regeringen. På Regeringens initiativ skapades en grupp av flera departement inom Civildepartementet. IDAHO-gruppen, Interdepartementala Arbetsgruppen för Hogdal. Kontinuerliga samråd hölls med Regeringen och Riksdagens civilutskott, där ordföranden var den tidigare ordföranden i drätselkammaren i Strömstad, Kjell A. Mattsson, som med säker hand lotsade plattformbygget till beslut i Stockholm. Strömstads egna förhandlare var främst kommunstyrelsens ordförande Torsten Torstensson, byggnadsnämndens ordförande

Gustav Glans och lantmätare Stellan Hermansson. Representanter för både Regering och Riksdag besökte kommunfullmäktige och byggarbetsplatsen i Hogdal. Det är säkerligen ingen överdrift att påstå att planeringsprocessen för plattformbygget varit den snabbaste i modern tid. Bygglov gavs och kontrakt kunde skrivas mellan Total Oil Marine i London och Skanska-DORIS.

Gigantisk byggarbetsplats.

Plattformen var 145 meter hög och bottenplattans diameter var 101 meter.

Bogsering

Den vägde 200.000 ton och betongvolymen var 60.000 kbm.

Bygget krävde en personalstyrka på ca. 1200 personer varav 120 tjänstemän. 50 olika nationer var representerade och alla måste utbildas på plats för denna unika konstruktion. Många män från bygden fick härmed sin försörjning säkrad som anläggningsarbetare inför framtiden.

Plattformsbygget kom att få stor betydelse för stadens utveckling på många sätt. Utbyggnad av infrastruktur och bostäder genomfördes i rasande takt. Gator,

vatten- och avlopp drogs till Kebalviken och till de nya bostadsområdena på Parken och Västra Berget. Kommunen ställde ett viktigt krav på tidigareläggande av den planerade bron över Strömsvattnet, ett krav som hörsammades av Vägverket och Länsstyrelsen.

Strömstad i centrum

Det var inte bara samhällsbyggandet som tog fart även kommunens förhållningssätt till myndigheter och Regeringen ändrades. Kommunen tog inte längre tåget till Göteborg och Länsstyrelsen utan till

Stockholm och Regeringen. Norra Bohuslän som tidigare hade varit styvmoderligt behandlat vid fördelning av statens resurser för samhällets utbyggnad. Nu inträffade något helt nytt. Strömstad stod i centrum för en industriutveckling som stöttades av alla. Ett paradigmskifte kan man tala om. Från och med nu präglades kommunen och dess medborgare av starkt framtidstro. Kommunledningen och säkert också Regeringen hade förhoppningar om att fler oljeplattformar skulle byggas i Strömstad.

Norge tar över

Skanska arbetade för en fortsättning men något nytt kontrakt erhöles inte. Norge såg en möjlighet att utveckla landets inhemska industri och stängde ute konkurrenter.

Text: Åke Sundemar

*Foto: Strömstads
museum arkiv*

De svenska utvandrarerna lockades till ett paradiset, men möttes av ett bottenlöst armöd i den brasilianska djungeln.

Trots elände lever svenskheten

En tämligen okänd del av den svenska utvandrarhistorien fick vi lära oss mer av på oktobermötet.

Det var Mats Erasmie, nu bosatt på Tjörn, som via anförvanter har forskat i de öden som tusentals utfattiga svenskar mötte då de för drygt hundra år sedan lockades att bosätta sig i Brasilien. Då var Sverige ett mycket fattigt land och många tog chansen att utvandra, främst till Nord-

amerika. Men biljetten var kostsam och det utnyttjade den brasilienska staten som erbjöd gratisresa till Sydamerika. Landet behövdes odlas upp och det saknades arbetskraft.

Smarta agenter

Brasilien utsåg speciella agenter för att värva svenskar att få komma till det "brasilianska paradiset".

- En svensk industriarbetare kunde föga om odlingar och jordbruk men det

fixade de smarta agenterna genom att helt enkelt skriva in "Lantarbetare" i de svenska passen. Berättade Mats Erasmie.

Man bordade fartygen i nordtyska hamnar och agenterna tog 15 öre för att förse utvandrarerna med alla giltiga utresehandlingar.

Inget paradiset

Efter många veckor på den långa sjöresan kom utvandrarerna först till ön Isla de Flores i Brasilien där de fick

Mats Erasmie avtackades av Sonia Svensson efter sitt innehållsrika föredrag om ett okänt emigrantöde.

vänta för vidare transport. Där blev många värvade för att arbeta på kaffeplantager, men plantageägarna såg till att alla utlägg skulle dras av på lönen, i praktiken blev det en form av slaveri.

Andra gav sig iväg med oxkärror på en hundra mil lång resa till ett ”gratis” område i urskogen där de möttes av kompakt djungel, giftormar och sjukdomar. En fasansfull verklighet menade Mats Erasmie som tagit del av utvandarnas brev och personliga dokument.

Och en värre skulle det bli. När den lilla kolonin ändå hade börjat etablera sig skedde en naturkatastrof i området 1921. Uruguayfloden steg 17 meter efter regn- och stormväder och svenskarna tvingades fly för livet. De tog sig nu över

Ättlingarna i Sydamerika håller på svenskheten. Här är de upplädda inför ett midsommarfirande.

gränsen till Argentina där de efter mycket slit lyckades etablera en ny liten koloni.

Svenskhet bevaras

Resultatet av den Sydamerikanska utvandringen blev att en tredjedel dog av undernäring, en tredjedel lyckades så småningom ta sig tillbaka till Sverige med hjälp av svenska staten och en tredjedel växte upp under små ekonomiska förhållanden i samhällen runt staden Obera. Där bor nu ca. 4 000 svenskättlingar varav några få fortfarande pratar svenska.

- Jag och min fru har bott flera månader här för att skaffa material till min forskning, berättade Mats. Och konstaterar att man håller svenskheten högt med midsommarfirande och andra högtider. Och husen pryds med den blågula flaggan och dalahästar!

*Text: Åke Svanberg
Foto: Stefan Kihlberg*

Lars Hansson ägnade särskilt utrymme åt flyktingöden i Strömstad.

Flyktdramatik i Strömstad

Motståndsmän och medlöpare, judar och krigsfångar på flykt. Dramatiska livsöden saknades inte när historikern Lars Hansson på SHF:s novembermöte berättade om andra världskrigets flyktingström över svensknorska gränsen.

Desertörer från tyska ockupationsmakten var bland dem som flydde. Enligt en hemlig bestämmelse, införd efter tyska krav, skulle alla skickas tillbaka. Så skedde inte. Av 70 som kom innan bestämmelsen slopades i februari 1943 avvisades cirka 30.

Johan Senn, som 1942 gick över gränsen vid Älgafallet nära norska fästmöns bostad, hade inte turen att vara bland dem som smögs in i Sverige. Han avvisades och avrättades våren 1943. Hans gravida fästmö flydde och födde deras barn i Strömstad. Lars Hansson har lyckats spåra såväl sonen som, med hjälp av Röda Korset, tyska släktingar till Senns son och sonson.

Willy Brandt

Många norska motståndsmän tvingades på flykt eller sökte sig via Sverige till norska exilstyrkor.

Tyska socialisten Karl Frahm, senare känd som Västtysklands förbundskansler Willy Brandt, var politisk flykting i Norge sedan 1933 och flydde till Sverige i juli 1940. Norska legationen gav honom i uppdrag att korsa gränsen på nytt, för att undersöka förhållanden i Norge. När han fastnade i en militärkontroll i Skee kunde hans liv ha tagit en helt annan vändning. En chefstjänsteman på Socialstyrelsens utlänningsbyrå gick dock i god för honom och han kunde fullfölja uppdraget. Tjänstemannen var Robert Paulsson, senare dömd för

Tyskt fartyg omhändertaget

Beställningen gör sig de svenska fartygen.

Myteri ombord på tysk båt.

Myteri ombord på tysk båt. Fartyget till Fjällbo.

Många tyskar deserterade till Sverige under kriget.

att till en vän med tyska kontakter ha lämnat över hundratals akter om flyktingar undan nazisterna. -Paulsson var dubbelagent, konstaterade Lars Hansson. Myterier och mord I krigets slutskede ville många i ockupationsmakten ta sig till Sverige. Besättningar på tyska fartyg gjorde myteri och vände stäven mot Strömstad. En kapten vägrade och sköts av en besättningsman. Trots tydliga spår av dramatiken ombord har Hansson inte sett att det blev något rättsligt efterspel. En tysk polischef i Halden flydde med sin stab till Strömstad i en lyxkryssare. De och andra fångslades på Härlanda, Göteborg, och lagfördes i Norge efter krigsslutet. Sjövägen var viktig under hela kriget. Sjömän hoppade, ibland bokstavligen, av båtar som gick genom

svensk skärgård. Yrkesfiskare på båda sidor hjälpte till med transporter. Hjälpare fanns också bland svenska lotsar och tullare. Flyktingfientliga Lars Hansson har gått igenom 30 000 förhörsprotokoll från Bohuslän, Dalsland och Värmland. Avvisningarna, som främst skedde 1941, har intresserat honom särskilt. Flertalet skedde i Värmland. Han har inte funnit landsfiskaler med medlemsskap i nazistiska organisationer men väl en tydlig negativ syn på flyktingarna. De avvisade gick som regel hårda öden till mötes.

*Text: Ann-Katrin Eklund
Foto: Stefan Kihlberg*

Fakta Lars Hansson:
Historiker och forskare vid Göteborgs universitet. Tidigare yrkesliv som administratör/utredare hos Göteborgs Stad.

Skrivit två böcker baserade på sin avhandling Vid gränsen.

Flykten till Sverige 1940-45 (2020)

Flykten i norr. Flyktingströmmar från Finland och Nordnorge 1944-45 (2022)

Arbetar nu på en bok om hemstaden Göteborg under andra världskriget.

Film på gång om Hilma

Bodil Tingsby har nu påbörjat filminspelningarna för en dramadokumentär om Hilma Svedal och Alaska.

SHF har tidigare haft samarbete med Bodil i filmen om Emilie Flygare-Carlén. Nu tar hon sig an arbetet med Hilma. Fiskardottern som 26 år gammal reste till Alaska för att gräva guld, återkom till Nord Långö 1925 där hon började bygga upp den mäktiga trädgården som fick namnet Alaska.

Förutom de filmningar som gjorts nu i somras arbetar Bodil med research och manus. Och att få fram ytterligare ekonomiska resurser.

- Det är en stor del av en filmproducents vardag att jaga pengar, konstaterar Bodil. Men Hilmas liv är så fantastiskt så det måste bara fullföljas till en färdig film.

Det var nio barn i Hilmas

syskonskara och livet handlade mycket om fiske. Enligt Bodil var Hilma något av faderns favoritbarn och följde som ung ofta med pappan på hummerfiske då de rodde ut med ekan. Detta är material som man redan filmat.

Genomgång med teamet inför tagning. Fr.v. fotograf Dan Nordgren, Hilmas lillasyster spelad av Lina Sten, Bodil Tingsby, manus och regi, Hilma spelad av Camilla Hedin och Niklas Westerlund, redigerare, foto, ljud.

- Jag hoppas också få fram autentiska gamla filmer om Hilma och Alaska, kanske finns det någon i Historieföreningens många medlemmar som kan tipsa mig, säger Bodil.

Nu väntar ytterligare inspelningar för olika vinterscener och arbetet kommer att fortsätta under

Ekan som Hilma och hennes far ror ut med för att fiska hummer. För filmningen lånades ekan ut av Johan Goksöyr, Strömstad.

nästa år. SHF har planer på att arrangera en historisk utflykt till Hilmas Alaska under 2024 vilket vi återkommer till i kommande SHF-tidningar.

Text: Åke Svanberg

Foto: Filmteamet

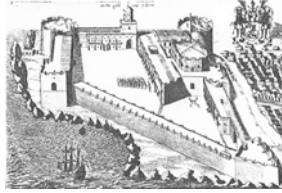
Fotnot:

Hilma dog 1965 i en hög ålder, hon blev 95 år gammal. Hon ligger begravd på Skee kyrkogård och på gravstenen står den enkla texten: "Don´t worry".

Svenskt slavfort

På månadsmötet i januari kommer Harald Simonson att berätta om en resa i Ghana.

Tillsammans med sin resekompis Gunnel tillbringade de en månad i den gamla guldkusten i Västafrika. I Ghana finns mycket av svensk historia. Här grundade Sverige i mitten av 1600-talet ett centrum

Teckning av slavfortet Carolusborg på gamla guldkusten som kan besökas än i dag.

för slavhandel, guld och elfenben. Ett föga ärorikt minne över vår storhetstid... Slavfortet fick namnet Clarolusborg (efter svenske kungen) och utsattes för ständiga stridigheter av brittiska och holländska konkurrenter om den lönsamma slavhandeln.

Harald Simonson berättar på januari-mötet.

Som vanligt reste Harald och Gunnel med enkel ryggsäckspackning kors och tvärs i landet och fick uppleva många spännande möten och händelser som de berättar mer om på månadsmötet den 10 januari.

Text: Åke Svandberg

Mitt liv som ubåtsman

Idag bor Ingemar Edvardsson på Koster där han lever ett aktivt liv som hantverkare, ”svårt att sluta jobba när det är så kul”.

Efter dryga 30 händelserika år i marinen har Ingemar många spännande minnen och berättelser från sina många uppdrag till sjöss. Längs Sveriges kuster förekom många möten med främmande farkoster. Det

U-båtar är viktiga försvarsvapen. Foto Försvarsmakten

fanns och finns intresse från olika håll för våra kuster och vårt strategiska läge och ibland blev dessa möten påtagliga.

Ingemar tog värvning som 17 åring utifrån sitt intresse för att komma ut till havs. Det blev hela 34 år som besättningsman och kapten

Ingemar Edvardsson, ubåtsman

på många olika ubåtar. Ingemar har ett levande och inspirerande sätt att berätta om sitt liv som ubåtsman.

På månadsmötet den 7 februari får vi veta mer om hans upplevelser.

Text: Erland Lundqvist

Bild från ett av våra tidigare möten i år med Vuxenorkestern.

Decembermöte med musik

Vuxenorkestern finns med på månadsmötet i december som går i musikens tecken.

Orkestern spelar och på plats löser vi ett musikquiss tillsammans den kvällen. Vuxenorkestern bildades för tio år sedan.

Vi var människor som spelat något instrument hemma för oss själva som på Kulturskolans initiativ bildade en grupp som mynnade ut i Vuxenorkestern.

Ledare för oss är Inger Faritzon som är sångpedagog och musiklärare för stråkelever hos Kulturskolan. Vi träffas varje vecka och

tränar tillsammans.

Egentligen har vi inget namn utan det är fortfarande beteckningen på gruppen som lever vidare. Om det finns någon som har ett bra namnförslag på gruppen skulle vi vara tacksamma för det.

På decembermötet skall vi också kora "Årets SHF-are" som brukligt. Välkomna alltså till ett möte 6 december som går både i musikens och julens tecken!

Text: Sonia Svensson

Foto: Strömstad Höjdfoto

Cafévårdar 2024

- 8 jan. Sonia Svensson
070-2135220
- 15 jan. Jimmy Blomqvist
073-5150018
- 22 jan. Tove Skogh
070-9917191
- 29 jan. Håkan Säreborn
072-3684161
- 5 feb. Valeria Linc
073-0427813
- 12 feb. Rolf Lindqvist
073-9639993
- 19 feb. Kent Almqvist
070-5587794
- 26 feb. Solveig Gerdin-Ericson
079-9796298
- 4 mar. Erland Lundqvist
070-6590531
- 11 mar. Kjell Niberg
070-2634179
- 18 mar. Sonia Svensson
070-2135220
- 25 mar. Jimmy Blomqvist
073-5150018
- 1 apr. Stängt Annandag Påsk.
- 8 apr. Lena Wersén
070-2559307
- 15 apr. Håkan Säreborn
072-3684161
- 22 apr. Valeria Linc
073-0427813
- 29 apr. Rolf Lindqvist
073-9639993
- 6 maj. Kent Almqvist
070-5587794
- 13 maj. Solveig Gerdin-Ericson
079-9796298
- 20 maj. Erland Lundqvist
070-6590531
- 27 maj. Kjell Niberg
070-2634179
- 3 jun. Sonia Svensson
070-2135220
- 10 jun. Anki Richenberg
070-2301760

Släktforskning

Man bör nog ha passerat 50-års strecket innan man på allvar funderar på vilka människor som har funnit före mig med samma gener som jag. Att ha sina rötter klara för sig ger för de flesta en trygghet och en förklaring kring mitt liv.

Idag har vi de bästa tänkbara förutsättningar att ta reda på vilka som var våra föregångare. Vi har världens bästa folkbokföring att förlita oss till. Inget annat land har haft en så tidig och omfattande folkbokföring som vi. Det har vi att tacka stormaktstidens regenter för som var måna om att få skriva ut så många soldater som möjligt. Kriget var många och behovet av soldater var stort.

Alla de här befolkningssunderlagen har vi glädje av idag även om man likt människor i synnerhet även ambitionen hos prästerna var olika. Några är ambitiösare än andra, några är mer noggranna än andra.

I vår cirkel i SHF är många cirkeldeltagare även beroende av den norska folkbokföringen. Den skiljer sig naturligtvis åt från den svenska. Vi har fått god hjälp av vår medlem Nina som är en erfaren släktforskare från Norge och behärskar norskt system gott. Vi träffas varannan onsdag på museet och tillsammans hjälps vi åt med svårigheter och studerar nya frågor och hjälpmedel via Arkiv Digitals instruktionsfilmer från nätet.

[/Sonia Svensson](#)

Foto- gruppen

*Startar vår-
terminen
torsdag
18 januari
14:00.*

Strömstads historieförening har även en fotogrupp för dem som tycker det är roligt att fotografera. Vare sig man använder mobilen eller en vanlig kamera. Gruppen brukar träffas var tredje vecka under vår- och hösttermin. Till varje träff brukar vi ge varandra ett tema att ta bilder kring till nästa gång. Vid nästa träff visar vi fyra - fem bilder för våra kamrater, som kommenterar och uppmuntrar. Just nu är vi fem - sex stycken men vill gärna bli fler.

Intresserad? Ta gärna med dig fyra - fem bilder från jul och nyår och kom till Strömstads museum 18 januari 2024 14:00.

[/Stefan Kihlberg](#)

Kommande möten

MÅNADSMÖTE.

HISTORISK MUSIKAFTON MUSIKQUIZ

Onsdag 6 december.
Folkets Hus kl. 19.00.
Gäster: Vuxenorkestrern.

MÅNADSMÖTE

RESESKILDNING GHANA

Onsdag 10 januari.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Harald Simonsson.

MÅNADSMÖTE.

EN U-BÅTSKAPTEN BERÄTTAR.

Onsdag 7 februari.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Ingemar Edvardsson.

ÅRSMÖTE.

GÖTEBORGS HISTORIA

Onsdag 6 mars.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Tomas Andersson.

MÅNADSMÖTE

TUNGT VATTEN. RJUKAN

Onsdag 3 april.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Thor Nicolaysen.

MÅNADSMÖTE.

HISTORIA PÅ ALASKA.

Maj. Datum, se nästa tidning.

Vi sponsrar Strömstads Historieförening

